

Pasaulis atsisveikina su Popiežiumi Jonu Paulium II

Mindaugas BABONAS

A.a. Jonui Pauliui II

"Ateikite visi pas Kristū,
Jūs nebijkite Jam atvert duris",
Nebijkite, kad jums karaliaus karūna nukristū,
Kai Jam atversite savo širdis.

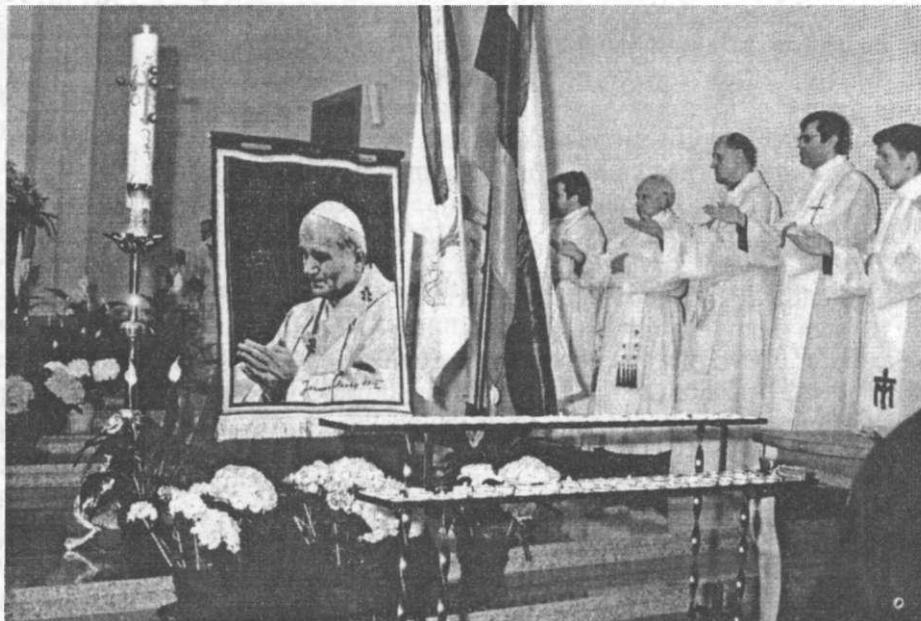
Jus raginu man duota teise –
Ką Kristus žemėje paliko mums visiems,
Neklausydami Jo mokymo Jam širdj žeidžiam,
Kada mes pasiduodame kėslams piktis.

Nustojome šiandien plakusi širdis,
Kuri pasaulį nuoširdžiai mylėjo.
Pasišaukė Jų Tas, kuris
Ant kryžiaus mirti nugalėjo.

Išėjot Jūs, užtarkit, prašom, mus,
Išmelskit tiesų kelią mums pas Jį.
Išsklaidykit mūsų sielas gaubiančius ūkus,
Kad nepaklystume mes nuodėmių kely.

Jūs vedėte pasaulį daugel metų
I glėbi To, kuris tautų Karalius,
Kad sielose neatsirastų svetimų dievų,
Mokydamas neappleisti Jo nubréžto kelio.

2005 04 02

Balandžio 2 d., šeštadienį, 22.37 val. Lietuvos laiku, eidamas aštuaniasdešimt penktuosius metus Vatikane mirė Popiežius Jonas Paulius II.

Karolis Juozas Voityla, nuo 1978 m. spalio mén. – Popiežius Jonas Paulius II, gimė 1920 m. gegužės 18 d. Vadovicuose, nedideliame miestelyje 50 km nuo Varšuvos. Jis – antrasis sūnus, gimęs Karoliui ir Emilijai, kilusiai iš Lietuvos, Voityloms.

1938 m. Karolis Juozas Voityla įstojo į Krokuvos Jogailos universitetą ir dramos mokyklą. 1942 m. pajutės kunigystės pašaukimą ēmė studijuoti pogrindinėje Krokuvos kunigų seminarijoje.

(keliamo į 2 psl.)

Jo kvietimas nebijoti sugriovė sovietų imperiją

Geriausiai jamžinsime Didžiojo lyderio atminimą neišbarstydamis to, ką jis mums davė

Popiežiaus mirtis palieka pasaulį be Didžiojo lyderio. Lyderio pačiomis įvairiausiomis prasmėmis: Tikėjimo lyderio, Žmogžumo lyderio, Politikos lyderio. Mums, lietuviams, Popiežius buvo ypatingas – sunku jisvaizduoti kitą tokio masto pasaulio vadovą ir taip artimą mums. Galime tik jisvaizduoti, ką Jo netektis reiškia mūsų kaimynams lenkams. Jo netektis tik dar labiau išryškins, ką mes turėjome ir ko netekome.

Šiame globaliame ir greitai besikeičiančiame pasaulyje Jis buvo nekintanti vertybių uola, savo ypatingo stiprumo magija traukianti ir viliojanti visus: tikinčiuosius ir netikinčiuosius. Popiežiaus begalinis tikėjimas savaja vizija, begalinis pasišventimas savo misijai ne tik žavėjo pasaulio milijardus, bet ir kiekvienam mąstančiam kėlė paprastą klausimą: ar aš turiau tokio stiprumo tikėjimą, ar aš galiau taip pasišvesti savajai misijai.

Jo kvietimas "nebijoti" sugriovė sovietų imperiją. Tai Jų padarė žymiausiu 20 amžiaus politiku. Politiku, kuris parodė, kad tikėjimas paprastomis, nekintančiomis vertybėmis gali sugriauti ir Berlyno sieną. Nors šiandieninė Europos Sajunga ir neišgirdo Jo raginimo Europos Konstitucijoje prisiminti krikščioniškaias Europos šaknį, bet Jis sugebėjo jau-

najai kartai paseti tikrujų vertybių alkį. Ir todėl tikėtina, kad ir Europoje tai ilgainiui subrandins daug gyvybingesnį vertybių medį. Šiandieninės Jungtinės Amerikos Valstijos rodo akivaizdū pavyzdį, kad krikščioniškosios vertybės sugrįžta į moderniąją politiką.

Pasaulis neteko Didžiausio autoriteto. Šiandieniniame globalizacijos vėju apimtame pasaulyje daugelis tradiciinių autoritetų neteko savo galios: ar tai būtų karaliai, ar imperijos ir galingos valstybės, ar tradicinės vertybės. Todėl pasaulis ir atrodo toks besibaškantis. Jonas Paulius II buvo vienas iš tų autoritetų, kuris sugebėjo tik augti ir stiprėti. Kartu su Juo ir Bažnyčia įrodė, kad ji vienintelė šiam didžiųjų galių pasaulyje gali ne tik išlaikyti, bet ir stiprinti savo autoritetą, kuriam neprilygsta nė vienas kitas autoritetas.

Mūsų kasdienybės karuselėje ir sumaišyje kaip niekada anksčiau reikalingi dideli autoritetai. Kai jų nemenkame, prisiminimais apie juos mums taip pat yra ypäc reikalingas. Kviečiu ir Lietuvoje tinkamai jamžinti mums taip artimo žmogaus – Karolio Voitylos atminimą. Kviečiu neišbarstyti to, ką Jis mums visiems davė. Tai bus geriausias Jo vardo jamžinimas.

Andrius KUBILIUS

Gedime savo Dvasios lyderio

Lietuvos Bažnyčių varpai balandžio 2-osios vakare skambėjo 26 minutes, kai pasauli apskriejo žinia apie Popiežiaus Jono Pauliaus II mirtį. Po minutę už kiekvienus Šventojo Tėvo pontifikato metus...

Skaudžiai Jono Pauliaus II netekti išgyvena buvę politiniai kaliniai, tremtiniai, Laisvės kovų dalyviai, kurie žiaurios ginkluotosios rezistencijos ir vėliau sekusiu sovietinių represijų bei okupacijos metais stiprybės sémėsi iš tikėjimo, melsdami Dievo palaimos sau, savo išdraskytoms šeimoms ir mūsų nukankintai Tėvynai.

Gilių užuojautų reiškiame Lietuvos Katalikų Bažnyčiai dėl jos kungių ir tikėjimo liudytojų, kurie okupantams pradėjus persekioti Lietuvos Katalikų Bažnyčią, papildė ir taip gausias politinių kalinių, tremtinių ir nukankintųjų gretas.

Jonas Paulius II, kilęs iš komunistinio jungo kamuojamos Lenkijos, gerai suprato mūsų vargus ir lükesciūs. Jis nuo pirmųjų savo pontifikavimo metų viešose kalbose minėjo brolius ir seseris lietuvius, drąsino mūs ir jungėsi prie mūsų malda, neleisdamas pasauliui užmiršti čia daromų skriaudų. Jis iš visos širdies rūpinosi Lietuvos laisvės byla.

Jono Pauliaus II pontifikavimo metais buvo paskelbta daugiausia šventųjų, užvesta daugiausia beatifi-

kacijos bylų. Su dékingumu šiandien prisimename Katalikų Bažnyčios pagarbą buvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniams bei kankiniams, kai beatifikacijos, arba kankinystės, deklaravimo bylos buvo užvestos sovietinio teroro aukoms: arkivyskupui Mečislavui Reiniui (1884–1953), arkivyskupui Teofiliui Matulionui (1873–1962) ir vyskupui Vincentui Borisevičiu (1887–1946). Taip pat vedama dviejų pasauliečių kanonizacijos byla: Adelės Dirsytės (1909–1955) ir Elenos Spirgevičiutės (1924–1944).

Pasaulis gedi. Savo žemiškąją kelią baigė mažiausią valstybę valdės Didžiausias pasaulio autoritetas. Aktyvi Šventojo Tėvo veikla sustiprino Katalikų Bažnyčios įtaką tikinčiųjų bendruomenėi. Vidurio ir Rytų Europos žmonėms įkvėpė laisvės viltį, paskatinė permanentas.

Prieš 12 metų lankydamas Lietuvą Popiežius Jonas Paulius II linkėjo kurti gėri, vieningai ir taikiai gyventi. Šviesus Katalikų Bažnyčios Vadovo atminimas išliks visų lietuvių širdyse.

Nuoširdžiai užjaučiame visus tikinčiuosius, visus geros valios žmones.

Liūdime kartu su Lietuva, gedime kartu su viso pasaulio tikinčiaisiais. LPKTS valdyba

Nuhenryje
skaltykite:

5 LPKTS Jurbarko filialo pirmininkas Petras Gervylius švenčia 80-ąjį gimtadienį

6 Ordinu "Už nuopelnus Lietuvai" apdovanotas Vilniaus krašto lietuvių išeivių sąjungos pirmininkas Bronius Saplys

7 Rengiamasi pamėti Kalniškės mūšio 60-ąsias metines

Dėmesio

LPKTS XII suvažiavimas įvyks balandžio 9 d. 11 val. LPKTS būstinės salėje, Kaune, Laisvės al. 39.

Dėl vietų stokos bus išleidžiami tik delegatai, turintys mandatus, ir svečiai su pakvietimais. Registracija – 9–11 val.

Žodžio ir veiksmo vienybė orientuoja į ateitį

Prieš dešimt metų Paryžiuje mirė artimas popiežiaus Jono Pauliaus II draugas, rėmėjas rašytojas Andre Frossardas. Savo knygoje "Jono Pauliaus II pasaulis" (Baltos lankos, 1993) perteikdamas savo ir Jo Šventenybės minčius jis rašė: "Vieniaakis krikščioniškasis marksizmas smalsiai žiūrėjo ta savo aikinių partiją, kuri gyresi įkūnijanti istoriją. Kita akis nemačė, kad Rytuose vien kančios: Leninui valdant prasidėjo ilgiausiai trukęs krikščionių persekcionimas, kuris nusiaubė Stačiatikių Bažnyčią, bažnyčias pavertė antireliginiai muziejais ar meno galerijomis, atkakliausius tikinčiuosius – stačiatikius bei katalikus – išžudė arba - o tai buvo tolygu - ištremė, likusiuosius pasmerkė tylėjimui arba nuolankumo gėdai, ir ligi pirmųjų Gorbačiovo viešpatavimo metų laikė "prasižengėliams" atvertus psichiatrinų ligonių namus. "Pažangieji" krikščionys viso to nematė /.../, tai krikščionybės žodžio tuo didžiuoju komunistinio bankroto metu nebuvo girdėti, išskyrus Popiežiaus balsą, kurio toji vienaakė kairė jau dešimt metų laikė savo pareiga neklaustyti..."

Iškeliausio į Amžinastį Jono Pauliaus II veikla kėlė didelį pavoju komunizmo utopijai ir pačiai sovietų imperijai.

1995 m. tuometinis Rusijos prezidentas Borisas Jelcinas pakvietė visų trijų Baltijos šalių vadovus atvykti į Maskvoje rengiamą iškilmingą "pergalės Didžiajame Tėvynės kare" 50-mečio minėjimą. Lietuvos Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas taip kalbėjo: "Priimdamas sprendimą turu derinti atskiras nuomonės ir siekti, kad tas sprendimas visuomenę vienyti, o ne skaidytų. Atnižvelgiant į visa tai, manau, kad mano dalyvavimas Antrojo pasaulinio karo minėjime gegužės 9-ąją Maskvoje mums, kaip tautai ir valstybei, nėra prasmingas, ir todėl į iškilmes Maskvoje aš nevyksiu. Tokios pat nuomonės laikosi Latvijos bei Estijos prezidentai."

Valstybės vadovas paaikino apsisprendimo motyvus: "Tarybinei armijai užėmus Lietuvą, nepasivirtino viltys tų žmonių, kurie tikėjosi nepriklausomybės. Pergalė prieš fašizmą netapo nepriklausomas ir demokratinės Lietuvos valstybės atkūrimu. Tik trys Baltijos šalys iš visų prieškarinių Europos valstybių po karo negrižo į politinį Europos žemėlapį." Beje, dar

buvo svarstoma, ar dalyvauti panašiose iškilmėse gegužės 7-ąją Londonے.

Neprošal priminti, kad Lietuvos, kaip ir kitų Baltijos šalių, likimas buvo nulemtas Jaltos ir Potsdamo konferencijose. Didžiosios Britanijos ir JAV lyderiai nusileido Stalino spaudimui ir "užmiršo" jų pasirašytą Atlanto Chartą, žadėjusią laisvę pavertoms tautoms. Lietuvos partizanų puoselėta viltis laimėti laisvės kovą kurį laiką dar buvo gyva. Trisdešimt tūkstančių lietuvių patriotų žuvokovose. Laisvės kovotojai labai skaudžiai įsitikino, kad jie jau seniai buvo palikti, pasak sukilėlių Vyriausybės vadovo Juozo Brazaicičio, vienui vieni. Beje, pasaulio didieji net nemėgino atsklausti parvergtųjų tautų, ar jos sutinka nešti vergojos jungą.

Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas kviečia į pergalės 60-mečio iškilmes Maskvoje. Jei B.Jelcinas kvietė svečius laikydamasis diplomatinio etiketo, dabartinis Rusijos valstybės vadovas tai daro su šantažo prieigade – jei neatvyksite nusilenkti ir padėkoti už "išvadavimą", – būsite "pamokyti". Beje, tokio turinio "kvietimai" skirti tik kadaise sovietų užgrobtoms, dabar laisvę atgavusioms šalims. "Kvietimas" su minėta prieigade Prancūzijos ar JAV vadovams sukelė nuostabą ir duotų dingstį plačiai politikos apžvalgininkų gildijai skaniai pasišaipyti.

Vis dėlto įdomu, kodėl Kremliaus šeimininkui labai prireikė būtent Baltijos šalių vadovų pastovėjimo Raudonojoje aikštėje? Atsakymas gana paprastas. Po Sovietų sajungos subyrėjimo Rusijos, kaip didžiosios valstybės, prestižas gerokai smuktelėjo. Pasaulio žiniasklaidoje suaktyvėjo nusikalstamo Stalino-Hitlerio 1939 m. suokalbio pasidalinti Rytų Europą detalų nagrinėjimas ir įvairiausio plano svarstymai. Nusikalstamo suokalbio faktą nuneigtai jau nebeįmanoma, bet jį savaip traktuoti vis dar mėgina. Rusijai beliko vienintelis šansas paakinti imperines ambicijas bent moralinėje srityje.

Okupuotų ir skaudžiai nukentėjusių nuo sovietų genocido šalių vadovų dalyvavimo faktas iškilmėse proimperinei propagandai leistų trimiutoti buvus tik nacizmo nusikalstam, o nepriklausomų valstybių okupaciją ir aneksiją vis dar kurį laiką tebevadinti "išvadavimu" ir savanorišku nepriklausomybės atsisakymu.

Prezidentas V.Adamkus padėkojo V.Putinui už kvietimą. Apsisprendės nevykti į Maskvą patikino, kad "šios pergalės 60-mečių minės visos tautos, patyrusios Antrojo pasaulinio karo siaubą ir netektis. Ypač didelę kainą už šią pergalę sumokėjo rusų tauta, baltarusiai, ukrainiečiai, žydai, kitos Europos tautos, tarp jų, žinoma, ir lietuviai."

Valstybės vadovas paaikino, kad "okupacijos, tremties ir įkalnimai, baisi holokausto tragedija, koncentracijos stovyklos, priverstinė emigracija – tai skaudžiausias totalitarinių režimų smūgis lietuvių tautai." Be to, Prezidentas atkreipė dėmesį į tai, kad "še nusikaltimai mūsų krašte vyko ir jau pasibaigus žiauriausiam žmonijos istorijoje karui. Lietuvos vardas penkias dešimt metų buvo ištrintas iš Europos žemėlapio."

Dvių Prezidentų sprendimai iš principo yra tapatūs, tačiau yra ir esminių skirtumų. Pirmiausia – aiškiai regimos valstybės politikos svarbiausių tikslų tēstinumas. Abu Prezidentai atsižvelgė į visuomeninių organizacijų, politikų ir piliečių grupių nuomonę. Ir prieš dešimtį metų, ir dabar Prezidentai apsisprendė likti su savo Tauta ir čia pagerbti Antrojo pasaulinio karo aukas.

1995 m. visos trys Baltijos šalys laikėsi bendro susitarimo nevykti į iškilmes Maskvoje. Šiais metais Latvija kvietimą priėmė. Savaimė suprantama, kad suvereni valstybė pati sprendžia, koks politinis žingsnis jai naudingesnis. Tačiau tautos, kurios buvo sujuostos pusei amžiaus Juodojo Kaspinu, vargu ar galia pamiršti žiaurios, kruvinos okupacijos pasekmes.

Prezidentas V.Adamkus aiškiai ir vienareikšmiškai kalba apie du totalitarinius režimus. Ši detalė – esminės svarbos. Tauta savo istoriją praėjusiame amžiuje kūrė tik 30 metų. Likusi istorija didžiaja dalimi buvo Lietuvai primesta sovietų ir nacių totalitarinių režimų. Nusikaltėliškas dviejų diktatorių – Stalino ir Hitlerio suokalbis pasidalinti Rytų Europos valstybių teritorijas. Du okupantai, sustartinai siekė to paties – jokios nepriklausomybės Lietuvai. Genocido nusikaltimai Lietuvoje taipogi dvispalviai – raupeonieji ir rudieji.

Prezidentas V.Adamkus akcentuoja, kad nusikaltimai "mūsų krašte vyko ir jau oficialiai pasibaigus" karui. Siukli užuominā slepia tris tarpusavyje susijusius reiškinius. (keliamas į 4 psl.)

Pasaulis atsisveikina su Popiežiumi Jonu Pauliumi II

(atkelta iš 1 psl.)

1946 m. jam suteikti kunigo šventinimai. 1958 m. jis konsekrotas vyskupu, 1964 m. tapo Krokuvos arkivyskupu, 1967 m. Popiežiaus Pauliaus VI paskirtas kardinolu. Popiežiumi išrinktas 1978 m. spalio 16 d.

Pradėjės savo pontifikatą Popiežius Jonas Paulius II su pastoracinių vizitais keliao po įvairias pasaulio šalis. Tarp pagrindinių Šventojo Tėvo dokumentų yra 14 enciklikų, 15 apaštališkų paraginimų, 11 konstitucijų ir 45 apaštališkieji laiškai. Publikavo 5 knygų: "Peržengti vilties slenkstį" (1994 m.), "Dovana ir slėpinys: mano kunigiskų šventimų 50 metinių proga" (1996 m.), "Romanas triptikas – meditacijos" (2003 m.), "Kelkimės, eikime savo keliu" (2004 m.), "Atmintis ir tapatybė" (2005 m. pavasaris).

Viso pasaulio religinės bendruomenės gedi ir meldžiasi už mirusį Šventajį Tėvą. Šiomis liūdesio dienomis Jonas Paulius II prisimena kaip taikos skeleidėjas, tolerancijos tarp religijų skelbėjas, kaip žmogus, padėjęs nugriauti į dvi priešškas puses pasaulių dalijusių geležinę uždangą. Jis buvo labai nuo-

sirdus ir tikras šventasis, sugebėjęs nepriklausomai nuo žmogaus tautybės, tikybos, politinės įsitikinimų patraukti savęs link, atkaklus ir drąsus, kai reikėdavo ginti moralines vertynes. Lietuvos vyskupų laiške sakoma: "Šventojo Tėvo liudijimas tokis tikras todėl, kad Jo žodžiai ir darbai buvo viena, kad Jis buvo tas be galio retas pavyzdys žmonių pasaulyje, kai skelbimas ir gyvenimas, kiekviena ištarmė ir kiekvienas poelgis viisiškai sutampa, kai asmuo gyvena tuo, ką šlovina, ko moko ir kam kviečia. Popiežiaus Jono Pauliaus II senovės metai, ligos ir kančios valandos tapo pačiu iškalbir gausiu ženklu, kaip tikėjimas ir pasitikėjimas Dievu suvienija gyvenimą ir mirtį į visiems regimą, nepaprastai veržlų Gerosios Naujienos skleidimą pasaulyje."

Milionai pasaulio katalikų buvo su Popiežiumi maldos vienybėje paskutines Jo žemiškojo gyvenimo valandas ir dabar gedulo rimtyje skendėti tikinčiųjų bendruomenė. Į Šv. Petro baziliką Vatikane plūsta žmonės, kad jausmingai atsisveikintų su velioniu Popiežiumi. Visas pasaulis ateina pareikšti Jam pagarbos.

Malda už Popiežių

Lietuvoje pusiau nuleistos valstybinės vėliavos, per ištuštintus juodais kaspinais, skelbia gedulą dėl Popiežiaus Jono Pauliaus II mirties, bažnyčiose kasdien aukoja gėdulinės šv. Mišios.

Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje balandžio 4 d. gedulines šv. Mišias už Jona Paulių II aukojo arkivyskupas metropolitas S.Tamkevičius. Bažnyčioje žmonės meldėsi už savo Popiežių, klausėsi prasmingų arkivyskupo žodžių: "Netekome iškilusios praečių ir šio šimtmečio asmenybės. Jis baigė žemišką kelionę ir sugrįžo į savo Tėvo namus..."

Z. Šiaučiulio nuotr.
vičius po pamaldų bendrauja su tikinčiais

Arkivyskupas S.Tamkevičius po pamaldų bendrauja su tikinčiais

Posėdis prieš suvažiavimą

Balandžio 2 d. įvyko LPKTS valdybos posėdis. Apie pasiruošimą LPKTS XII suvažiavimui informavo LPKTS valdybos pirmininko pav. J. Marcinkevičienė ir LPKTS tarybos pirmininkas R. Paplauskas.

Sis suvažiavimas – atskaitinis. Pranešimus skaitys LPKTS pirmininkas dr. P. Jakučionis ir valdybos pirmininkas A. Lukša. Bus pateikta finansinė ataskaita, papildyti LPKTS įstatai. LPKTS valdyba nutarė suvažiavime kreiptis į skyrius prašydama išreikšti nuomonę dėl LPKTS (Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos), LPKTB (Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos), LPKS (Lietuvos politinių kalinių sajungos) skyrių susijungimo. Tuo klausimu sprendimai turi būti priimami skyrių susirinkimuose iki liepos 1 dienos.

LPKTS valdyba kreipėsi į dirbančiuosius LPKTS narius prašydama 2 proc. pajamų mokesčio pervesti LPKTS parremti. Tai reikėtų padaryti iki gegužės 1 d. Mes praleidome galimybę 2004 m. paaukoti savo organizacijai, nes asociacija LPKTS buvo įregistruota tik 2004 m. birželio 8 d.

Posėdyje kalbėta apie "Tremtinyje" Nr. 11 paskelbtą Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos valstybės sekretoriaus R. Kairelio išsamų atsakymą "Dėl nukentėjusių asmenų valstybinės pensijos dydžio" (kodėl nedidina maši pensija). Nutarta, kad šis

straipsnis reikalauja gilesnės mūsų analizės ir atitinkamo reagavimo į tokį atsakymą.

Lieka aktualūs ir kiti klausimai: Lietuvos Ypatingojo archyvo Ypatingojo fondo dalies uždarymas nuo visuomenės, KGB rezervininkų ir agentų įsigalėjimas valstybės struktūrose, netinkamas Liustracijos komisijos darbas, Rusijos aukštųjų mokyklų nelegali veikla Lietuvoje, T. Birmontienės paskyrimas Konstitucinio Teismo teisėja ir kt.

LR Seimo narys LPKTS pirmininkas P. Jakučionis informavo, kad atnaujino darbą Antikomunistinio kongreso organizacinis komitetas. Konferencija "Vilnius-2005" numatoma rugpjūčio 1 d. rajono mokyklų dešimtose klasėse bus skirta 18 val. pasipriešinimo kovų istorijos pamokoms.

Šį klausimą teigiamai išsprendė LPKTS Panevėžio, Klaipėdos, Jonavos ir kt. skyriai. Jis bus keliamas ir suvažiavime.

LPKTS valdybos nariai – V. Briedienė, V. Jogminienė, E. Strončikas, G. Uogintas, P. Musteikis, Z. Čerkauskas ir kt., aptarė svarbius klausimus, kurie bus analizuojami suvažiavime.

Patvirtinta LPKTS veiklos programa 2005 metams, preliminariai patvirtintas 2005 m. leidybos planas.

TS Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos posėdyje buvo svarstomi LPKTS ir TS skyrių jungimosi klausimai. Iki 2005 m. gegužės 1 d. žada susijungti Pakruojo, Prienų, Lazdijų, Šalčininkų, Traukų ir Lentvario skyriai.

TS PKT frakcijos konferencija numatoma 2005 m. gegužės 14 d.

"Tremtinio" inf.

Posėdyje kalbėję valdy-

bos nariai įvairiai aspektais analizavo LPKTS veiklą. Alytaus aps. koordinatorė J. Juodžaliene informavo apie Alytuje rengiamą viktoriną pasipriešinimo kovų istorijos tema (gegužės mėn.).

V. Raibikis informavo, jog dėl pasipriešinimo kovų istorijos dėstymo mokyklose jis kreipėsi į Marijampolės rajono savivaldybės Švietimo skyrių, kvietė pasitarti istorijos mokytojus. Gautas palankus atsakymas: nuo rugpjūčio 1 d. rajono mokyklų dešimtose klasėse bus skirta 18 val. pasipriešinimo kovų istorijos pamokoms.

Šį klausimą teigiamai išsprendė LPKTS Panevėžio, Klaipėdos, Jonavos ir kt. skyriai. Jis bus keliamas ir suvažiavime.

LPKTS valdybos nariai – V. Briedienė, V. Jogminienė, E. Strončikas, G. Uogintas, P. Musteikis, Z. Čerkauskas ir kt., aptarė svarbius klausimus, kurie bus analizuojami suvažiavime.

Patvirtinta LPKTS veiklos programa 2005 metams, preliminariai patvirtintas 2005 m. leidybos planas.

TS Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos posėdyje buvo svarstomi LPKTS ir TS skyrių jungimosi klausimai. Iki 2005 m. gegužės 1 d. žada susijungti Pakruojo, Prienų, Lazdijų, Šalčininkų, Traukų ir Lentvario skyriai.

TS PKT frakcijos konferencija numatoma 2005 m. gegužės 14 d.

"Tremtinio" inf.

Posėdyje kalbėję valdy-

Remkime savo organizaciją

Jau praėjusiais metais visi dirbantys Lietuvos gyventojai galėjo 2 proc. jų sumokėto pajamų mokesčio skirti savo pasirinktai viešajai įstaigai, visuomeninei organizacijai ar labdaros paramos fondui. Nemažai žmonių šia galimybe pasinaudojo.

Vidutiniškai kiekvienas dirbantis, deklaruodamas savo pajamas ir mokesčius už 2003 metus, labdarai ir paramai paskyrė po 64 litus. Ypač dosnūs buvo Visagino stačiatikių parapijos tikintieji. Jie savo parapijai padovanavo 138,5 tūkst. litų. Vilniaus rajono lenkai savo Lenkų sąjungos skyriui iš sumokėtų pajamų mokesčių paskyrė 121,5 tūkst. litų. Iškalbūs skaičiai. Jie rodo Lietuvos rusų ir lenkų bendruomenių so-

lidarumą, socialinį bei tautinių aktyvumą ir supratimą, kad be lėšų neįmanoma jokių organizacijos veikla.

Šiemet galioja ta pati tvarka. Kiekvienas Lietuvos gyventojas, deklaruodamas savo pajamas ir sumokėtus mokesčius už 2004 metus, gali 2 proc. sumokėtų pajamų mokesčio paskirti pasirinktai visuomeninei organizacijai ar labdaros fondui, neišimdamas iš savo piniginės nė vieno pavidomo lito. Tereikia užpildyti specialią formą FRO512 Mokesčių inspekcijoje.

LPKTS yra visuomeninė organizacija – asociacija, turinti teisę gauti ir suteikti labdarą ir paramą. Gavusi lėšų ji gali sušelpti bėdos ištiktus buvusius politinius kalinius ir tremtinius, skirti lėšų Rezis-

tencijos ir tremties muziejaus išlaikymui, knygų ir "Tremtinio" leidybai, Laisvės kovų istorijos įamžinimo darbams bei įvairiems kultūriniams patriotiniams renginiams.

Kviečiame visus dirbančius ir pajamų mokesčių mokečius LPKTS narius ir jų šeimų narius, visus mūsų siekiams pritariančius žmones, pildant deklaracijas už 2004 metus, nepamiršti paskirti 2 proc. pajamų mokesčio LPKTS.

Atsiliepdamas į Jūsų parodytą pasitikėjimą LPKTS išplės savo labdarinę ir kultūrinę patriotinę veiklą.

**Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininkas
dr. Povilas JAKUČIONIS**

Kova už laisvę ir tiesą dar nebaigta

Iškeliau pas Viešpatį bene didžiausias Pasaulio žmogus – tiesos, laisvės ir taikos skelbėjas Šventasis Tėvas Jonas Paulius II. Nežinia, kaip dabar jaučiasi Nobelio taikos premijų skyrimo komitetas, taip demonstratyviai nepaskyrę šios premijos labiausiai jos nusipelniusiam žmogui. Juk iš esmės tik Jono Pauliaus II ir JAV prezidento Ronaldą Reigano iniciatyva sugriuvo ne tik Berlyno siena, bet ir visa blogio imperija. Tiesa, dabar Maskvos meška vėl galanda savo dantis ir nedviprasmiskai grūmoja pirmiausia Baltijos šalims. Todėl milijonams pasaulio žmonių, suplūduisems į Romą atsisveikinti su Didžiuoju Po piežiumi, netrukus teks vėl susitikti su rūščia pasaulio kasdienybe. Ir ne tik dėl nesibaigiančio chaoso Irake.

Maskvai tenka patirti smūgi po smūgio. Įvykiai Gruzijoje, Ukrainoje, Kirgizijoje, netikėti Moldovos prezidento V. Voronino pareiškimai apie Moldovos siekį tapti Europos Sajungos nare ir išeiti iš NVS, Kremliai gerokai apkartino gyvenimą. Naujojo Ukrainos prezidento Viktoro Juščenkos vizitas į Vašingtoną, kur jis buvo sutiktas pabrėžtinai iškilmingai, dar kartą parodė, kad Rusijos imperijos atkūrimo skelbėjams néra taip lengva kuriant kollaborantinius ir nuolankius režimus vadinančiam artimajame užsienyje. Viešėdamas Jungtinėse Valstijose Ukrainos prezidentas V. Juščenka nedviprasmiskai pareiškė, kad Ukrainos tikslas yra tapti NATO nare. Taip pat ir Europos Sajungos. JAV prezidentas Džordžas Bušas užtikrino V. Juščenką, kad jis remis Ukrainos prisijungimą prie Pasaulio prekybos organizacijos. Visa tai skatina Maskvą aktyviau veikti pirmiausia Baltijos šalyse. Suėjus metams po prorusiškojo Lietuvos prezidento R. Pakso pašalinimo, Kremliaus, jau nebesimaskuodamas, per Lietuvos ūkio ministrą V. Uspaskichą, "vals-

tietę" K. Pruskičių ir dabartinį premjerą tvarko savo reikalus. Ir gana sekmingai. Vėl pradėti Karaliaučiaus manevrai, Lietuva kaltinama, kad kroviniai į Karaliaučių nepagrįstai užlaikomi prie Lietuvos sienos, o Rusijos verslininkai esą verčiami mokėti papildomus sanitariinius ir veterinarinius mokesčius. Nesenai Karaliaučiaus Dūma gerokai nustebino Kremlį, pasiūliusi įvesti beviziją režimą įvažiuojantiems į šį anklavą Europos Sajungos šalių piliečiams. Karaliaučiaus Dūmos deputatai teigia, kad toks žingsnis reikštų stiprų užsienio investicijų į Karaliaučių padidėjimą, pagerintų socialinę ekonominę srities padėtį. Tuo pačiu Karaliaučiaus Dūma pageidauja, kad ES valstybės suteiktų bevizio režimo galimybes anklavo gyventojams.

Beje, apie savotišką integraciją į Europą galvoja ne tik Karaliaučiaus valdžia. Daugelių politikos apžvalgininkų nustebino Rusijos prezidento V. Putino astovo Šiaurės Vakarų apygardoje Iljos Klebanovo pasiūlymas įtraukti Karaliaučiaus sritį į euro zoną... Vakarų šalių žiniasklaida atkreipia dėmesį, jog toks J. Klebanovo pareiškimas negalėjo būti paskelbtas be Kremliaus žinių. Rusijos politologas Viktoras Vladimirovas dienraštyje "Rosijskije vesti" taip komentavo I. Klebanovo pasiūlymą: "Iškyla klausimas: jeigu Kaliningradiečiams nebėliks netgi "rublinių" rysių su tėvynė, o Kaliningrado sritį iš visų pusų apsupusioje Europos Sajungoje bus įvestas bevizimas srities gyventojams, tai kas išlaikys anklavą Rusijos Federacijos sudėtyje?"

Istorija įvertino Jono Pauliaus II vaidmenį pakeičiant pasaulį, pirmiausia – sugriaudiant sovietinę imperiją ir išlaiviniant iš komunistinės vergovės pusę Europos žemyno. Tačiau jo pradėta kova už laisvę, socialinį teisinsgumą toli gražu nebaigta.

Jonas BALNIKAS

Padėka

Už išdalytą širdies šilumą, nuoširdžius užuojaautos žodžius mylimo sūnaus ir vaikaičio Deivido jaunystėje tragedių užsiskleidus gyvenimo knygai dékojame LPKTS valdybos pirmininkui Antanui Lukšai, LPKTS pirmininko pavaduotojai Jūratei Marcinkevičienei, Daliai Maciukevičienei, Aldonai Juškevičienei, Elenai Sendzikienei, LPKTS Prienų skyriaus tarybai.

Tėvai Danguolė ir Vytautas Bartusevičiai, seneliai Dalia ir Tilius Raslavicičiai

Žodžio ir veiksmo vienybė orientuoja į ateitį

(atkelta iš 2 psl.)

Okupaciją, kaip būtinąją sąlygą, reniantis įgyvendinti genocido politiką numatytyame užgrobtį krašte, būtent masinių gyventojų trėmimą, piliečių įkalinimą, žudynes. Trečiasis dėsningas sveikos pilietinės visuomenės reiškinys – priešintis okupantui ginklu ir pilietiniu nepaklusnumu. Pasipriešinimo organizuotumu ir mastais Lietuva išsiskyrė iš visų sovietų užgrobtų kraštų.

Prezidento apsisprendimas atitinko ne tik Tautos lūkesčius, bet ir Lietuvos sukauptą istorinę patirtį. Dalyvavimas Maskvos iškilmėse duotų negerą dingstį politikams ir mūsų draugams Vakaruose suabejoti mūsų veiksmų patikimumu. Politikai, verslininkai partnerio patikimumo laipsniu vertina gana paprastai – žodis ir veiksmas neturi prieštarauti vienas kitam. Garsiai piktintis okupacija ir potolankstytis buvusiam pavergejui ar jo teisių perėmėjui, dėti gėlių prie paminklo kruvinam tironui niekaip nesuderinama su mūsų, kartu ir Vakarų pasaulio, moralinėmis vertybėmis.

Rusijoje demokratijos daigeliai, švelniai tariant, gerokai sutrypti. Tačiau Lietuvos aiški pozicija vertinant Antruojo pasaulinio karo pradžios ir pabaigos įvykius ne pagal vieno ar kita okupanto brukamą versiją, o atsižvelgiant į faktus ir nekvestionuojamą lietuvių tautos teisę į apsisprendimą ir neprilausomybę, teigiamai veikė ir dabar veikia Rusijos politiką demokratėjimo linkme. Tarpvalstybiniai santykiai sveiki, jei juose nėra servilizmo apraiškų.

Yra pagrindo tikėtis, kad anksčiau ar vėliau Kremliaus šeimininkas tokį atskymą priims kaip korektišką paraginimą pripažinti lygiaverčių tarpvalstybinių santykių naudą. Rusija stipriai vėluoja kritiškai vertinti perimtą sovietinį istorijos palikimą, ypač kai jis kertasi su tarptautine ir nacionaline teise.

Negalima nubraukti dar vieno dėmęs – turime dvejopą pilietybę. Į Europos Sąjungos tautų šeimą atsinešame tautinės kultūros paveldą ir savo Tėvynės istoriją. Pastaroji turėtų tapti Europos Sąjungos istorijos sudėtine dalimi. Baltijos šalių istorija Vakaruose dar nėra pakankamai gerai žinoma, dažniausiai – ne visada suprantama. Estijos ir Lietuvos prezidentų atsisakymas vykti į Maskvos iškilmes tampa pakankamai stipriu akstinu. Vakarams atidžiau pasidomėti Baltijos šalių įnašu. Reikia tikėtis, kad ir šiuo atveju Lietuva taps aktinia iniciatore pakeisti požiūrį į Antruojo pasaulinio karo pradžią, jo eigą, genocido nusikaltimus. Demokratijos sąlygomis tiesiog kito kelio ir nėra.

Minėtoje A. Frossardo knygoje yra užfiksuota ir tokia mintis: "Iš visų "dvasinių vertybų" pirmoji į sceną turi įžengti laisvę." Jono Pauliaus II autoritetu vaidmuo Lietuvai atkuriant laisvę nekelia abejonių. O ginti laisvę ir valstybės garbę tenka nuolatos ir orai. Prezidento sprendimas tai patvirtina.

Edmundas SIMANAITIS

KGB rezervininkų, dirbusių ar dirbančių valstybės tarnyboje, sąrašas

Perspausdinta iš "Lietuvos žinių" Nr. 48, 2005 m. vasario 18 d.

1. Andriulis Aurimas
(1955 02 02), VU.
2. Augustavičius Zigmantas Kazimieras
(1937 02 25), Lietuvos valstybinė veterinarijos inspekcija.
3. Bagdzevičius Algirdas
(1957 02 10), Kauno apskrities mokesčių inspekcija.
4. Barkauskas Vilius
(1956 03 21), Tauragės jaunimo mokykla.
5. Bartkėnas Petras
(1954 01 21), Tauragės r. savivaldybės biudžetinės įstaigos kultūros centras.
6. Bauža Vytautas
(1948 01 21), Kėdainių profesinio rengimo centras.
7. Belov Aleksandr
(1951 11 13), "Lietuvos avialinijos".
8. Bytautas Pranas
(1936 09 11), Kauno taikomosios dailės mokykla.
9. Bušujevas Valerijus
(1946 01 21), Valstybinės sveikaatos priežiūros tarnybos prie SAM Užkrečiamų ligų profilaktikos ir kontrolierės centras.
10. Charitonovas Vladimiras
(1947 02 08), "Lietuvos geležinkeliai".
11. Čiučelis Rolandas
(1960 01 02), Valstybinės atominės energetikos sąjungos inspekcija.
12. Čmilis Viktoras
(1957 01 18), Šiaulių miesto sporto mokykla "Dubysa".
13. Damijonas Algirdas
(1947 01 16), Valstybinis žemėtvarkos institutas.
14. Dudacevič Franc
(1948 09 05), biudžetinė įstaiga "Biudžetinių įstaigų buhalterinė apkaita".
15. Gulinaitis Jonas
(1957 06 19), Kauno apskrities viršininko administracija.
16. Gedminas Stasys Gediminas
(1938 10 09), biudžetinė įstaiga "Biudžetinių įstaigų buhalterinė apkaita".
17. Gilenskis Borisas
(1946 04 24), "Lietuvos geležinkeliai".
18. Girėnas Bronius
(1953 10 20), Kaišiadorių Algirdo Brazausko vidurinė mokykla.
19. Grybauskas Arvydas
(1958 08 25), Kauno regiono Aplinkos apsaugos departamentas.
20. Gricius Alvydas
(1950 06 26), Kėdainių r. savivaldybės administracija.
21. Gudavičius Saulius
(1959 01 26), Klaipėdos miesto savivaldybės administracija.
22. Inokaitis Edmundas
(1954 06 20), Kauno miesto apylinkės teismas.
23. Indinis Vladas
(1956 06 11), Panevėžio "Šaltinio" vidurinė mokykla.
24. Jackūnas Stasys
(1952 05 08), Ukmergės r. savivaldybės administracija.
25. Janonis Valentinas
(1950 10 21), Klaipėdos apygardos teismas.
26. Juvko Aleksandr
(1954 06 22), Šalčininkų r. apylinkės teismas.
27. Kalvaitis Romas
(1955 05 28), Radviliškio r. savivaldybės administracija.
28. Kasparavičius Gintautas
(1955 01 08), VĮ "Panevėžio regiono keliai".
29. Kemcovas Viktoras
(1963 02 28), Utenos regiono Aplinkos apsaugos departamentas.
30. Kuncevičius Juozas
(1946 07 14), Valstybinis miškotvarkos institutas.
31. Kundrotas Donatas
(1956 02 17), Akmenės r. Ventos vidurinė mokykla.
32. Kundrotas Stasys
(1950 06 30), Anykščių r. savivaldybės administracija.
33. Lacyš Algimantas
(1950 02 15), Šiaulių regiono Aplinkos apsaugos departamentas.
34. Lipskis Viktoras
(1959 09 01), "Lietuvos geležinkeliai".
35. Liubarskij Vladimir
(1939 11 15), Lietuvos žemės ūkio universiteto Žemės ūkio inžinerijos fakultetas.
36. Lukšas Romualdas
(1948 06 07), Panevėžio regiono Aplinkos apsaugos departamentas.
37. Matuzas Leonas
(1935 12 10), Valstybinė geležinkelio inspekcija.
38. Mieliauskas Ričardas
(1951 10 20), Rokiškio miškų urėdija.
39. Navickas Rimvydas
(1956 05 14), Varėnos r. savivaldybės administracija.
40. Novikovas Jurijus
(1938 10 30), Vilniaus pedagoginis universitetas.
41. Okunevičius Stasys
(1955 01 14), Kėdainių r. savivaldybės administracija.
42. Petokaitis Gintautas
(1960 01 01), Aplinkos ministerijos Alytaus regiono departamentas.
43. Pintulis Algirdas
(1955 05 28), Šiaulių suaugusiųjų vidurinė mokykla.
44. Pirožkov Vladimir
(1953 09 22), Ignalinos atominė elektrinė.
45. Pocius Arvydas
(1958 05 30), Valstybės saugumo departamentas.
46. Ponomariovas Valerijus
(1953 09 12), "Lietuvos geležinkeliai".
47. Popov Vladimir
(1959 01 18), Vilniaus Gedimino technikos universitetas.
48. Popovas Vadimas
(1952 07 23), Klaipėdos universitetas.
49. Rameika Laimas
(1957 07 12), Klaipėdos Saulėtekio pagrindinė mokykla.
50. Randakevičius Viktoras
(1946 09 15), Lietuvos nacionalinis radijas ir TV.
51. Raulynaitis Algimantas
(1945 03 11), Lietuvos žemės ūkio universitetas.
52. Rimša Viktoras
(1957 01 21), Pasvalio Vileišio vidurinė mokykla.
53. Sakovičius Žoržas
(1947 02 10), "Lietuvos geležinkeliai".
54. Sapagovas Mifodijus
(1939 07 12), Matematikos ir informatikos institutas.
55. Sapožnikovas Piotras
(1949 01 18), Klaipėdos apskrities valstybinė mokesčių inspekcija.
56. Stankūnas Romas
(1954 04 22), Jonavos r. Panoterių Petro Vaičiūno pagrindinė mokykla.
57. Stankus Sigitas
(1956 09 20), Pagėgių savivaldybės papildomo ugdymo centras.
58. Saškovas Vitalijus
(1961 06 25), Valstybinė teismo psichiatrijos ekspertizė.
59. Šedžius Alvydas
(1951 03 12), Šiaulių apskrities viršininko administracija.
60. Šimkus Edmundas
(1954 04 24), Tauragės apskrities viršininko administracija.
61. Šreideris Felikas
(1954 08 19), Klaipėdos apskrities valstybinė mokesčių inspekcija.
62. Tamelis Viktoras
(1958 01 14), Klaipėdos regiono Aplinkos apsaugos departamentas.
63. Užkurėnas Petras
(1960 08 01), Utenos apskrities valstybinė mokesčių inspekcija.
64. Valionis Antanas
(1950 09 21), Užsienio reikalų ministerija.
65. Vasiljev Anatolij
(1949 06 04), Vilniaus apskrities viršininko administracija.
66. Venckus Antanas
(1951 04 20), Kretingos technologijos ir verslo mokykla.
67. Vileikis Vytautas
(1950 06 19), Kelmės r. savivaldybės administracija.
68. Vitkus Rimantas
(1951 04 04), Klaipėdos miesto sporto centras.
69. Zdanavičius Leonas
(1953 02 08), Biržų Aušros vidurinė mokykla.
70. Žėgis Valerijus
(1953 06 26), Registrų centras.
71. Žilys Vytautas
(1952 04 13), Valstybės sienos apsaugos tarnyba.
72. Žurna Robertas
(1948 02 19), Klaipėdos r. savivaldybės administracija.

Šaltiniai, gaivinantys mūsų tautos šaknį

Po plonu žemės sluoksniu – nugramzdinta užmarštin mūsų istorija, kurią palieudyti gali ne tik archyvų dokumentai, bet ir tebegyvenančios jos kūrėjai. Belieka pasidžiaugti, kad Lietuvoje hedonizmo, globalizmo ir kosmopolitizmo laikais dar yra nepavargstančių šviesuolių – mokytojų, kurie sugeba atkasti tuos šaltinius, gaivinančius mūsų tautos šaknį.

Vasario 12 d. Šakių "Žiburio" gimnazijoje įvyko jau šeštą kartą organizuojamas moksleivių konkursas "Lietuvos kančią ir kovą už laisvę ir kariuomenės netekčių istorija". Jame dalyvavo net penkiolika komandų iš įvairių Šakių rajono ir miesto mokyklų. Konkursui pasiruošta kruopščiai ir rimtai. Visi jodalyviai iš anksto gavo šimtą klausimų apie Lietuvos ginkluotosios rezistencijos metus, vokiečių okupacijos metus, net Vilniaus krašto bei Klaipėdos okupacijos laikotarpį. Atsakyti į šiuos klausimus ruošėsi visi. O konkurso metu ant vertinimo komisijos stalą klausimai buvo pakloti tarsi egzaminų bilietai. Kiekvienos komandos atstovas

traukė po keletą klausimų – atsakymai į juos ir nulémė komisijos skiriamus balus. Konkursu svečiams, atvykusiems iš Kauno, – partizanui Vyčio Kryžiaus pirmojo laipsnio ordino kavalierui Juozui Armonaičiui, nuolatiniam konkurso rėmėjui, Laisvės kovų dalyviui Vytautui Kluoniui – beliko tik stebėtis moksleivių istorinėmis žiniosmis. Pirmoji vieta pripažinta Gerdžiūnų vidurinės mokyklos moksleiviams, dvi antrosios vietas – "Žiburio" gimnazijos ir Lekėčių vidurinės mokyklos komandoms, trys trečiosios – Gelgaudiškio, Šakių "Varpo" ir Plokščių vidurinių mokyklų komandoms. Pirmos vietas prizininkės – devintos klasės moksleivės Aušra Martinkevičiutė ir Aldona Arbatauskaitė. Moksleivai apdovanoti knygomis bei albumais Lietuvos rezistencijos metų laisvės kovų istorijos tema, grožine bei publicistine literatūra.

Apibendrinami konkursu viktorinos rezultatus pasiskė komisijos pirmininkas, dizaino ir etikos mokytojas dailininkas Algimantas Vorovičius bei atvykę svečiai.

Vytautas Kluonius, linkėdamas, kad šis konkursas būtų rengiamas ir ateityje, istorijos mokytojai Astai Urbaitienei įteikė premiją iš savo sanataupų.

Konkursas surengtas pat riotiskai nusiteikusiu ir šventai vykdančiu savo misiją, jaučiančiu tautos vertėbes istorijos mokytojų Romos Dėdynienės ir Astos Urbaitienės, "Žiburio" gimnazijos direktorės Jūratės Mozuraitienės bei kitų mokytojų, rezistentijos dalyvių, miesto savivaldybės Švietimo skyriaus atstovų ir verslininkų rėmėjų pastangomis. Šakių "Žiburio" gimnazija nesenai pažymėjo aštuoniasdešimt penkečių metų jubiliejų. Išleistas turiningas leidinys su buvusių ir esančių direktorių, mokytojų, įvairių laidų atstovų, parlikusių žymesnius pėdsakus Lietuvos kultūros istorijoje, ar tebetriūsiančių šiandien – nuotraukomis.

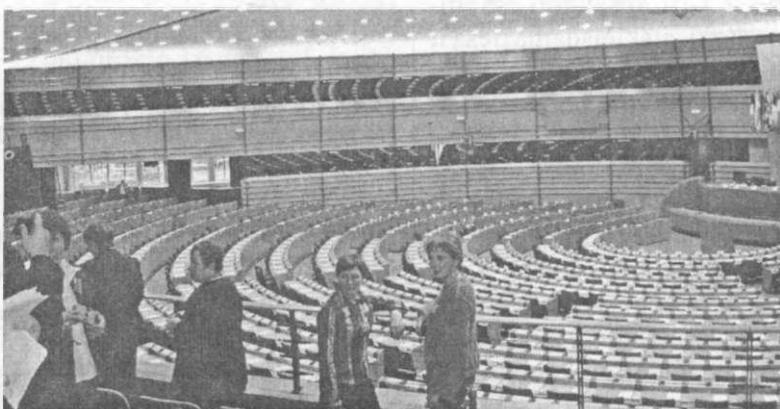
Konkurso tėsiniui – gero vėjo. Beje, kiek yra Lietuvos mokyklų, kuriose organizuojami panašūs patriotiški renginiai?

Eugenijus IGNATAVIČIUS

Ekskursija į Briuselį

Kovo 7-13 d. Europos Parlamento narės Laimos Andrikienės iniciatyva buvo suorganizuota ekskursija į Briuselį. Joje dalyvavo 31 žmogus, tarp jų – ir trys druskininkiečiai. Važiavome pui-kiu, pritaikytu miegoti autobusu. Kelionės metu buvome vaišinami kava, arbata. Mus lydėjo gidė Aušra Vareikytė. Jai talkino Aldona ir Ieva. Pravažiavome net penkias valstybes – Lenkiją, Vokietiją, Prancūziją, Liuksemburgą ir Belgiją. Buvome sustoję Dresdene, Strasbūre ir Briuselyje. Grįždami pasiekėme Berlyną. Pro autobuso langus buvo malonu stebeti prabėgančius vaizdus. Važiuojant per Lenkiją jie mažai kuo skyrėsi nuo Lietuvos. Įvažiavus į Vokietiją vaizdas pasikeitė: sniego jau mažiau, keliais geras, visos pakelės prie gyvenviečių aptvertos aukštą, pusiau stikline kelio triukšmą izoliuojančia tvora.

Sustojome Dresdene. Miestas labai gražus, dvelkiantis gilia senove. Dailūs daugiaaukščiai namai, aikštės. Mieste daug parduotuvių, restoranų, viešbučių, bažnyčių, muziejų. Porą muziejų aplankėme. Gidė Aušra, kaip vėliau sužinoja, iš profesijos – istorikė, mums vaizdžiai papasakojo kai ku-

rių rūmų istoriją, kartu nusviesdama, kas, kada ir dėl ko juos pastatė.

Įvažiavę į Prancūziją, sustojome Strasbūre. Turėjome visą dieną pasivaikščiojimui. Miestas irgi labai senoviškas ir gražus. Kadaisė priklausė Prancūzijai, vėliau – Vokietijai, po Antrojo pasaulinio karoo vėl atitekės Prancūzijai. Įspūdinga šio miesto katedra – jos bokšto aukštis daugiau kaip 120 metrų, ant jo – auksinis angelas.

Mus pasitiko ponija Laima Andrikienė. Kovo 11-osios išvakarėse kartu su ja pamėjome Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo šventę. Darniai sugiedojome Lietuvos himną. Mums uždainavus kitoje salėje buvę prancūzai pritildė savo muziką ir klausėsi mūsų dainų. Atsiveikindama Laima Andri-

kienė įteikė prisiminimo dovanėles. Ji išskubėjo į Lietuvą. Viešbutyje pernakvojė, išvykome į Briuselį. Pravažiavę Liuksemburgą, patekojome į Belgiją. Mūsų džiaugsmui, ten jau buvo prasidėjęs pavasaris, žydėjo gėlės. Briuselyje mus pasitiko L. Andrikienės padėjėja Aldona Drėgvaitė. Ji aprodė Europos Parlamento rūmus, stebėjome Parlamento sesiją. Parlamento valgykloje pa Pietavome. Po pietų gidė Aušra nulydėjo mus į Europos Tarybos rūmus. Ten aprodė posėdžių sales, papasaikojo apie Tarybos darbą. Apžiūrėjė Briuselį, vakare išvažiavome į Berlyną, o iš jo – į namus, į Lietuvą.

Kelionė buvo nuostabi. Ačiū Laimai Andrikienei už tokią malonią ekskursiją.

Aleksandras JUŠKA

Darbų verpetai vienas kitą gena

Šiandien Lietuvoje nerasiame nė vieno miesto, miestelio, kaimo ar pamiškės laukymės, kur nebūtų pastatyta paminklų žuvusiems už Lietuvos laisvę, negrūžusiesiems iš tremties ir Sibiro GULAGO. Ne išimtis ir Jurbarkas – senas miestas prie Nemuno, kurio metraštyje įrašyta daug garbių žmonių vardų, istorinių datų.

P.Gervyliui įteiktas Vyčio Kryžiaus ordinis

Sajūdžio metais savo metraštį pradėjo kurti ir buvę politiniai kaliniai, tremtiniai, kai Jurbarko įsikūrė "Tremtinio" klubas ir atsivėrė veiklos horizontai tiems žmonėms, kurių ne vieną dešimtmetį kenčė pragariškas kančias tremtyje ir lageriuose, kai atsirado erdvės laisvam žodžiui, nevaržomai minčiai ir didelei veiklai.

Ilgametis LPKTS Jurbarko skyriaus pirmininkas Petras Gervylius prisimena: "Pasisitarė su bendraminčiais ir to paties likimo draugais nutarėme imtis svarbiausių darbų: perkelti iš žvyruobių, miškuose užslėptų kauburėlių žuvusių partizanų palaikus ir kaip tikrus krikščionis juos palaidoti. Po to statėme paminklus svarbiausiose partizanų kautynių vietose, įrengėme memorialines lentas prie istorinių pastatų."

Paminklai, kryžiai žuvusiems partizanams šiandien iškilę Balnių, Liudvinavos, Jakaičių ir kituose kaimuose, miškuose, o partizanų palaikürai perkelti į Jurbarko kapines. Apie tai byloja gražus paminklas. Jurbarkiečiai kartu su LPKTS Kauno skyriumi dalyvavo atstatant gen. Jono Žemaičio žeminę. Šiandien tie paminklai, atminimo lentos, kryžiai – pagarbos ir dėkingumo Lietuvos laisvės kovų dalyviams simboliai. Daug širdies, sumanumo, energijos atliekant šiuos svarbius darbus jėdėjo Petras Gervylius. GULAGO kalnys,

devynerius metus praleidęs Pečioros lageriuose.

"Pradžia buvo pati sunkiausia, – sako Petras Gervylius. – Teko gyventi plynave lauke, aptvertame vieline tvora, maitino supuvusiomis atliekomis, bet viską ištverėme: buvome jauni, dar atsparrūs visokiems vėjams bei negandoms. O stiprybės tomis baisaus nužmoginimo akimirkomis teikė viltis, jog kada nors grįšiu į Lietuvą. Lagerio draugai man sakydavo: "Petrai, turi grįžti į tévynę, kur tavęs laukia lie tuvaitės..."

Tik po devynerių metų Petru Gervyliui buvo lemta išvysti Lietuvos padangę. Niekas buvusio politinio kalinio čia nelaukė. Teko skintis kelią pačiam. Įsidarbinio rajono tarpkolūkinėje statybos organizacijoje darbų vykdytoju ir čia išdirbo 20 metų.

Sekdamas politinius įvykius Petras Gervylius supratė, kad "brandaus socializmo" epochai ateina galas. Ir pasinėrė į Sajūdžio renginių, mitingų bangą. Suteikus buvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniam politinį statusą, Jurbarko skyrius pradėjo darbuotis ypač aktyviai. Atsirado "Tremtinio" klubas, gimė mišrus choras "Versmė", kuris su dainomis apkeliao ne tik visą Lietuvą, bet koncertavo D.Britanijoje, Italijoje, lankėsi Vatikane. Visa tai, apie ką būdami tremtyje, kalėjimuose niekas nė pasvarjoti nebūtų išdrįsė, dabar taip realybe. Ir tai nemenkas Petro Gervylius, LPKTS Jurbarko filialo valdybos pirmininko, nuopelnas. Tų nepabaigiamų darbų sūkury Petru Gervyliui talkino jo pirmoji pagalbininkė žmona Adelė, duktė Jūratė. Be jų paramos, nuoširdaus patarimo vargu ar būtų tiek daug nuveikės. Už aktyvią veiklą jis apdovanotas Vyčio Kryžiaus ordinu, LPKTS I laipsnio žymeniu "Už nuopelnus Lietuvai", padėkomis ir garbės raštais. Bet jam mieliausias nuoširdus lietuviškas "ačiū", kuriame telpa viskas: pagarba, dėmesys ir nuoširdumas.

Lyg širmi žirgai šuoliuoja metai. Balandžio 7-ąją Petras Gervylius švenčia 80-ąjį savo gimtadienį. Draugų ir artimųjų būry jis pakels šampano taurę, o šie nesakys: "jau pailsėk, Petrai," nes gerai žino, kokios darbščios jo rankos ir karšta širdis, kai neužbaigtų darbų verpetai vienas kitą gena.

Aušra ŠUOPYTĖ

Kazys STRAZDAS

Sovietų sajungos genocido talkininkai

(Pabaiga.
Pradžia Nr. 10)

Genocido vykdytojai

Nepaisant to, kaip stribą vadino, jo, kaip genocido vykdytojų talkininko, funkcija nepasikeitė. Genocidas – tai tautos, jos grupių arba jos dalies tyčinis, masinis žmonių žudymas – sunkiausias, brutaliausias nusikaltimas žmonijai. Dar ir šiandien genocidas neišgyvendintas: Rusija genocidą vykdo Čečėnijoje, Izraelis masiškai nai-kina arabus.

Po Antrojo pasaulinio karo rudojo nacizmo genocido vykdytojų vadeivos pateko į kartuves, o komunizmo vadeivos ir jų kolaborantai, genocido mastu pralenkę net ruduosis nacių, iki šiol ne-nubausti, net neįvardyti ir ne-pasmerkti. Tačiau Niurnbergo proceso kartuvės nuolat primena senaties neturinčius nusikaltimus. Pirmoji istorinės reikšmės Lietuvos gyventojų sovietų genocido byla, kurią stribų rankomis vykdė raudonasis komunistinis režimas, buvo nagrinėjama 1997 m. sausio 21 d. Vilniaus apygardos teisme. Čia už 1945 m. gegužės 17 d. Zarašų r. Antanazės valsč. Salinų k. stribų nušautas ir sudegintas 56 metų Karoliną Gaidienę, devintą mėnesį besilaikiančią 23 metų Veroniką Gaidienę, šešių mėnesių išplėsta koja Aliną Gaidytę ir gaisro dūmuose uždususį partizaną Leopoldą Gaidį, stribų būrio vadas Kirilas Kurakinas, stribai Juozas Šakalys ir Petras Bartuševičius "Dėl atsakomybės už Lietuvos gyventojų genocidą" pripažinti kaltais ir nuteisti laisvės atėmimu: Kirilas Kurakinas – septyneriems metams, Juozas Šakalas ir Petras Bartuševičius – trejiems metams, konfiskuojant turtą. Pritai-kius amnestiją, K. Kurakinui bausmė sumažinta dvejais metais, o J. Šakalys ir P. Bartuševičius nuo paskirto laisvės atėmimo bausmės atleisti.

Tokios švelnios bausmės paskyrimas genocido vykdytojams nerodo teisingumo, tačiau stribų pripažinimas kaltais genocido vykdymu turi svarbią istorinę reikšmę. Juk kiekvienam aišku, kad šešių mėnesių mergytė ar negimės kūdikis negalėjo būti pavojingi komunistų valdžiai ar sovietų valstybei. Išvada aiški – buvo siekiama nai-kinti žmones, lietuvių tautą, ir tai yra vertinama kaip genocidas.

Tokių ir daug didesnių tragedijų būta daugelyje vietų: Kretingoje, Petrašiūnuose, Pravieniškėse – pastarosiose 1941 m. bėgdami sovietų okupantai nužudė net 450 kalinių kartu su kalėjimo sargybiniais ir jų šeimomis, Panevėžyje, Raseiniuose, Rainių miškelyje, sovietai 1941 m. birželio 25 d. sadistiškai nužudė 73 kalinius, Červenėje (Baltarusija) 1941 m. traukdamiesi sovietai nužudė 1174 žmones, Zarasuose, Klepočiuose, Giedraičiuose, Vilniuje ir kitose vietovėse, ypač 1944 m. rudenį. Vien Vetrovo divizijos vidaus kariuomenė 1944 m. gruodžio 17–25 d. sudegino 94 sodybas ir nužudė 121 gyventoją.

Vokiečių naciai nužudė apie 165 tūkst. žydų. 1941 m. birželio 23 d. vokiečiai padegė Ablingos kaimą ir sušaudė 35 šio bei 7 gretimo Žavginių kaimo gyventojus, Pirčiupio kaime 1944 m. birželio 3 d. vokiečiai sudegino 119 žmonių. Vokiečių okupacijos metais lenkų Armija krajobra etninėse lietuvių žemėse vykdydama lietuvių tautos genocidą nužudė apie tūkstantį nekaltų žmonių, o dabartinės Baltarusijos teritorijoje – dar tris tūkstančius žmonių.²⁰ Lietuva dėl rudojo fašizmo, kuris sunaikino apie 210 tūkst. Lietuvos žmonių, raudonojo komunizmo ir Armijos krajobravos genocido 1940–1953 m. neteko apie 780 tūkst. 922 žmonių.

Žiauriausiai raudonieji okupantai susidorovo su kaliniais Rainių miškelyje. Teismo medicinos protokolo duomenimis, visų kalinių rankos buvo surištos, burnos užkimštotos, beveik visų nužudytių kūnai ir lyties organai sumušti, su kraujo išsiliejimais, kaukolės kaulai suskaldyti, vieniems nulupta nuo galvos oda, kitiems nušutintos ir nubrūžintos kojos, išbadytos akys, išrauti liežuviai, nuplėštos ausys, kai kuriems ištaškytos smegenys, durtuvaus išmaišyti gerklės, kūnai subadyti.²¹

NKVD dokumentuose tokie masiniai žmonių sušaudymai buvo vadinami "pirmos kategorijos evakuacija".

Per abi sovietų okupacijas ištremta į Sibirą apie 442 tūkst. 600 Lietuvos gyventojų, o jų vietoje 1945–1959 m. įkurdinta 225 tūkst. 75 kolonistai. Prieš pat karą ir 1941 m. pirmomis karo die-nomis raudonarmiečiai su-naikino 500 Lietuvos kariuomenės karininkų bei 6 tūkst.

puskarininkų ir kareivių, įvairiose vietose nužudė 9,5 tūkst. kalinių, 1 600 aktyvių Lietuvos piliečių, o 1941 m. sukilio metu krito du tūkstančiai sukilėlių. 1944–1953 m. partizaniname ka-re žuvo apie 30 tūkstančių Lietuvos partizanų bei rēmė-jų, o 1944–1953 m. individu-aliai areštuota ir deportuota 73 tūkst. Lietuvos gyvento-jų.²² Nemaža dalis genocido aukų tenka Lietuvos KP (b) sukurtais struktūroms ir jų vykdytojams stribams. Lie-tuvos gyventojų genocidą vykdė SSRS vadovybė kartu su SSKP(b) ir savo satelita, o jiems talkino marionetinė Lietuvos SSR vadovybė, Lietuvos KP(b) struktūros bei stribai. Žmonių žudymą skatino ir Komunistų parti-ja, nes stribai, arba "liau-dies gynėjai", sulaukdavo apdovanojimų.

Atskleista tiesa

2000 m. birželio 12–14 d. Vilniuje įvykės Tarptautinis kongresas "Komunizmo nu-sikaltimų įvertinimas" sulau-kė visuomenės atstovų iš 24 pasaulio šalių. Tai rodo, kad pasaulio visuomenė nepamir-šo įvykdytų nusikaltimų, ji reikalauja istorinio teisingumu ir nori apsaugoti žmoni-jos ateitį, atskleisdama tiesą ir atkurdama teisingumą. Kon-greso dalyviai perskaitė 53 pranešimus apie sovietų vykdytą genocidą, įsteigė Tarptautinį Vilniaus visuome-ninį tribunolą, kurio pirmininkas – Vytautas Zabiela. Kon-gresas pavedė Tribunolui tei-siniu, politiniu ir socialiniu požiūriu įvertinti komunizmo ideologiją, nusikalstamą ko-munistų sukurtų režimų veiklą.²³ Genocido nusikaltimų spartesnis išaiškinimas sumažins žmonių susiprieši-nimą ir vidinę nesantaiką, kuri kenkia tautų pažangai ir visuomenės darnai.

Panaudota:

20. Zabiela V. Kada prasidės komunizmo Niurnbergo proce-sas. Lietuvos aidas, 1997 06 29, Nr. 79, P.12–13

21. Istorinių įvykių kalendo-rius. Birželio 23-oji Lietuvoje. Kauno diena, 2001 06 23, Nr.146 (16392), P. 32, ELTA

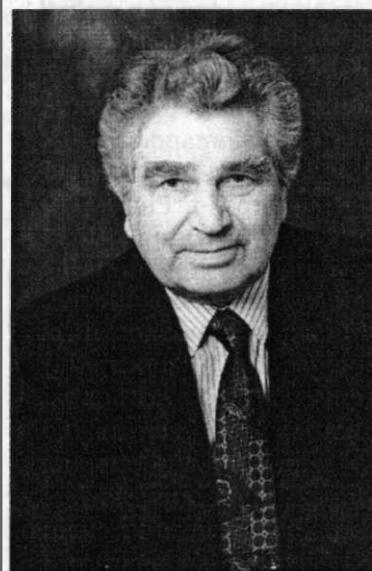
22. Padaubietis J. Telšių kankinai. Lietuviai žinios, 1949, P. 32–54

23. Damušis A. Lietuvos gy-ventojų aukos ir nuostoliai Antrojo pasaulinio karo ir po-kario 1940–1959 metais. 1988, P. 5 ir 23

Nepamiršęs Lietuvos

2005 m. vasario 16 d. Lie-tuvos Respublikos Preziden-tas ordinu "Už nuopelnus Lietuvai" apdovanojo Vilniaus krašto lietuvių išeivijų sajungos pirmininką Broniu Sapli.

Bronius Saplys gimė 1920 m. balandžio 8 d. Tverečiaus miestelyje, Švenčionių aps. (dabar Ignalinos r.), valstiecių šeimoje.

Bronius Saplys

Tėvai turėjo 15 ha žemės. Šeimoje buvo 8 vaikai: abu dvynukai mirė tymais Pirmojo pasaulinio karo metu, o vyras išplėsta brolis Petras, būdamas 16 metų, nuskendo Tverečiaus ežere.

Bronius Tverečiuje baigė lenkų pradinę mokyklą. 1932 m. įstojo į Švenčionių lietuvių gimnaziją. 1937 m. gimnazija buvo uždaryta. Tada Bronius persikelė į Vilnių ir įstojo į Vytauto Didžiojo gimnaziją. 1941 m. įstojo į Vilnius universiteto Ekonomikos fakultetą. Čia mokėsi iki 1943 m., kol universitetą uždra-rė. Apsigynė Švenčionyse, įsidarbino apskrities viršininko sekretoriumi ir dirbo iki pasitraukimo į Vakarus.

Važiavo per Rytpūrius iki Gdynės. Iš Gdynės – į Vokietiją. Iš ten vokiečiai paėmė

darbams. Po keleto metų Vokietijoje imta verbuoti darbams į Kanadą. Kanadoje labiau išsilavinę žmonės buvo nepageidaujami. Bro-

nuius turėjo įtikinti komisiją, kad jis baigė 4 pradinės mokyklos skyrius. Tai jam pasisekė, ir jis atsidūrė Ka-

nadoje. Čia dirbo geležin-kelyje, statybose. Vakaras lankė Toronto statybos ins-titutą, o jis baigė dirbo sta-tybos prižiūrėtoju iki išejimo į pensiją.

Toronte vedė lietuviatę iš Kauno – Primą Siminkevičiūtę. Užaugino tris sūnus, gyvenamčius ir dirbančius

Toronte: Linas – architektas, Ramūnas – gydytojas, Alvydas – kompiuterininkas. Visi sukūrė lietuviškas šeimas. Alvydas dalyvauja lietuviškoje veikloje. Ketverius metus buvo Pasaulio lietuvių jaunimo sajungos pirmininkas.

Visuomeniniame gyvenime Bronius pradėjo dalyvau-ti dar Vokietijoje, būdamas vaidintojų grupėje. Toronte, kuriant Pasaulio lietuvių bendruomenę, Bronius val-dyboje dirbo 10 metų. Nuo 1963 m. dalyvavo skautų veikloje. 1990 m. pradėjo dirbtį Kanados lietuvių fondo taryboje, 1994 m. tapo valdybos pirmininku. Vilniaus krašto lietuvių išeivijų sajungos veikloje Bronius dalyvauja nuo 1953 metų. Dirbo Toronto skyriaus val-dyboje, vėliau – Kanados krašto valdyboje. 1993 m. išrinktas centro valdybos pirmininku.

Atkūrus Lietuvos nepri-klausomybę beveik kasmet atvažiuodavo į Lietuvą, ben-draudavo, kartu su kita Vilniaus krašto lietuvių išeivijų sajungos nariais organizavo visapusišką pagalbą gimtajai Rytų Lietuvai.

Šeimos likimas

1944 m. vasarą Tverečiaus miestelis buvo subom-baruotas, žuvo žmonių, su-degė daug namų, tarp jų – ir Saplių. Laimei, šeima liko gyva. Sapliai apsigyveno pirtyje, kuri liko nesudegusi. Artėjant žiemai priglaudė žmonės. Reikėjo kuo greičiau statyti namelį, kuriame būtų galima gyventi. Tėvas su keturiomis nepilnametėmis dukterimis važiavo į mišką, pjovė medžius, ruošė rąstus statybai. Pagaliau šeima pasistatė vieną kambarį, už sienos – tvartelį.

1949 m. tėvą pirmajį pakvietė į valsčių pasirašyti į kolūkij. Tėvas griežtai atsisakė. Tai ir buvo priežastis iš-vežti į Sibirą. Tėvas ir seserį išvežė į Irkutsko sr. Altaisko r. Kita sesuo kartu su giminaike perbrido Dysnos upę ir atsidūrė Baltarusijoje. Ten apsistojo pas pažystamus žmones.

Iš tremties tėvai ir sesuo, praradę sveikatą, išgyvenę ten 8 metus, grįžo 1958 m. Savo trobelę turėjo išsipirkti. Mama mirė 1962 m., tėvas – 1964 metais.

Aldona Saplytė-Valiūnienė

2005 m. balandžio 7 d.

TREMTINYS

Nr. 14 (647)

7

Buktos girių kautynės

1945 m. balandžio 23 d., per Jurgines, sovietų okupacinių kariuomenė pradėjo masinę Buktos miško ir greta esančių Žuvinto palių šukavimą. Partizanai dar tik būrė savo ginkluotuosius būrius. Kariai buvo nepatyri, kai kurių prastai ginkluoti.

Susiformavo trys vienos laisvės kovotojų būriai: Daukšių (vadas psk. Juozas Kasparavičius), Varnupių (vadas psk. Albinas Liudžius), Žuvinto Ažuolo (vadas ltn. Pranas Menčinskis). Vsiems būriams vadovavo mjr. Sergijus Staniškis, vėliau tapęs Pietų srities vadu. Jo slapyvardžiai – Litas, Viltis, Antanaitis, Tėvukas.

Okupantai ir jų parankiniai lig tol vengdavo miško. O čia – netikėtas šukavimas, dalyvaujant šimtams kareivių. Kelis vietas kaimiečius

privertė būti vedliais. Šukavimas prasidėjo nuo Buktos girių, toliau šukavo palias Žuvinto ežero link. Girių pakraštyje žuvo Alfonsas Kirkilis iš Geležinių kaimo, Juozas Kuolys iš Gudupio, Vaclovas Vyšniauskas iš Naujavalakių, Teofilis Liutkevičius iš Padovinio. Jonas Prūsaitis buvo nušautas gimtojo Varnupių kaimo laukuose. Kautynių metu partizanams atsisaudant Varnupių būrio vadams Albinas Liudžius nusprenė gyvas nepasiduoti. Išvakarėje iš Daukšių būrių atėjęs jaunuolis Juozas Laukaitis, nespėtas išnešti iš mūšio lauko, sovietų kareiviu buvo subadytas durtuavis. Neaiškiomis aplinkybėmis žuvo Juozas Burbulis. Grupės partizanų, tarp kurių buvo ir S. Staniškis, užsimaskavusių paliose, priešas nepastebėjo.

Daukšių ir Žuvinto būriai atsišaudydami pasitraukė valtimis iš Žuvinto ežero plaukiojančias salas, vadinamas kinėmis. Minėti žuvę kovotojai buvo slapta naktinis partizanų ir jų artimųjų palaidoti Daukšių, Kumečių, Varnupių, Gudupių kapinėse.

Vaclovo Vyšniausko palaiakai, prasidėjus Atgimimui, buvo palaidoti Simno kapinėse kartu su Kalniškės mūšio dalyvių palaikais. Juozo Burbulio užkasimo vieta nežinoma.

Balandžio 24-ajų-šv. Jurio atlaidų dieną – 12 val. Daukšių parapijos (Marijampolės aps.) bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už pries 60 metų žuvusius laisvės kovotojus. Po šv. Mišių aplankysime Daukšių kapines.

Kviečiame dalyvauti.
Algimantas LELEŠIUS

Vykdomas projektas "Laisvės vardan"

Kalniškės miške įvyks dviejų dienų žygis "Partizanų keliais", skirtas Kalniškės mūšio 60-osioms metinėms paminėti

1945 m. gegužės 16 d. įvykęs Kalniškės mūšis – vienas iš pirmųjų ir didžiausių partizanų mūšių Lietuvoje, kuriame nelygioje kovoje su NKVD daliniais ir kariuomenės 1-ojo Pabaltijo fronto 220-uoju pulku žuvo per 40 partizanų ir 400 iš fronto gržtantų sovietų armijos karių.

Krošnos miestelio bendruomenės komitetas, siekdamas prasmingiau paminėti 60-ąsias Kalniškės mūšio metines, vykdo Kultūros ministerijoje laimėtą projekta "Laisvės vardan". Balandžio

16–17 d. įvyks pirmasis minėto projekto etapas – dviejų dienų žygis "Partizanų keliais". Lazdijų rajono Rudaminos skautai, Šeštoku, Stebulių, Verstaminų, Krošnos ir Punsko (Lenkija) mokytojai bei moksleiviai drauge su Dainavos apygardos 1-osios rinktinės savanoriais balandžio 16 d. 8 val. pradės žygį iš Krošnos į mūšio vietą Kalniškėje. Ten įsirengs stovyklavietę, improvizuos partizanų gyvenimą, tvarkys aplinką, Didvyrių kalnelyje pastatys kryžių, informacinių

stendų kalno papédėje bei rodyklės, nukreipiančias į mūšio vietą. Jie taip pat susitiks su buvusiais partizanais, dalyvaus partizanų dainos vaikare prie laužo. 20 val. bus rodomas meninis filmas "Vienui vieni". **Balandžio 17 d. 10 val. – šv. Mišios Krošnos Šv. Mato bažnyčioje**, po jų žygio dalyviai aplankys partizanų žūtį menančias vietas (Krošna–Simnas) ir dalyvaus sportinėse varžybose Kalniškės taurei laimėti.

Malonai kviečiame dalyvauti.

Atsiliepkite

1946 m. lapkričio 3 d. Anykščių r. Debeikių mstl. stribai nužudė ir išniekino **Antano ir Prano JUCIŲ** kūnus. Kur užkasė jų palaikus, nežinome iki šių dienų.

Zinančiuosius arba turinčiuosius apie tai informacijos prašome paskambinti Liudai tel. (8-675) 32169.

Ieškome artimųjų, giminėlių šių politinių kalinių: Vytauto MAKGEVIČIAUS, Kazio ŠIUGŽDINIO, Kazio RIMDEIKOS, Povilo SEIKALIO, žuvusių 1954 m. gegužės 15 d. per sukilių Kengyro lageryje.

Informacija reikalinga dėl valstybinio apdovanojimo. Kreipkitės į "Tremtinio" redakciją arba į M. Dilienė tel. (8-37) 343466.

Rygos nacionalinė opera

Balandžio 16 d. opera "Jenufa", balandžio 23 d. opera "Toska". Kelionė iš ekspursijos po Rygos senamiestį – 59 Lt, bilietas – 30 Lt. Registracija iki balandžio 11 ir 17 d. Priimami išankstiniai užsakymai grupėms. Kreipkitės į "Tremtinio" redakciją arba į M. Dilienė tel. (8-37) 343466 (visą dieną).

ILSÉKITĖS RAMYBĖJE

Vida Indriūnaitė-Masiulienė 1923–2004

Gimė ir augo Kamajų dvare, Rokiškio aps., inžinierius architekto šeimoje. 1941 m. tėvus ir brolius nuvežė į Rokiškio geležinkelio stotį. Gimnazistė Vida, sužinojusi, kad tėvai yra ešelone, atėjo į stotį ir kartu su šeima iškeliaavo į Altajaus kr., Bijsko geležinkelio stotį. Tėvą atskyre nuo šeimos, o Vida su mama ir dvieju broliais nukeliavo prie Laptevų jūros. Vida sukūrė šeimą, susilaikė sūnaus. 1950 m. mirus mamai, su mažu sūneliu Vida atvažiavo į Altajaus kr., Bijską, pas grįžus iš lagerio tėvą. Vida mokytojavo ir studijavo Barnaulo pedagoginiame institute. Į Lietuvą grįžo 1956 m. Dirbo mokytoja, vėliau – Kauno politechnikos instituto Užsienio kalbų katedroje dėstytoja.

Palaidota Kauno Romanių kapinėse.

LPKTS Kauno skyrius

Vincas Bartkus 1928–2005

Gimė Kėdainių aps. Grinkiškio valsč. Budų kaime. Mokėsi Grinkiškyje. 1945 m. už pogrindinę antisovietinę veiklą su grupė moksleivių buvo areštuotas ir Karinio tribunolo nuteistas 20 metų lagerio. Kalėjo Seželdoro, Intos lageriuose. 1954 m. grįžo į Lietuvą. Dirbo ir mokėsi. 1963 m. baigė Politechnikos institutą, išgijo inžinieriaus elektros mechaniko specialybę. Vėliau dirbo 4-oje elektros montavimo valdyboje.

Nuoširdžiai užjauciamė artimuosis.

LPKS Kauno skyrius

Birutė Juozapavičienė 1925–2005

Gimė Rūdninkų k., Marijampolės aps., ūkininkų šeimoje. 1946 m. šeima ištremta į Sverdlovsko kr. 1959 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno tėviškėje. Užaugino dvi dukteris ir sūnų. Paskutinius metus gyveno Marijampolėje. Buvo LPKTS narė.

Palaidota Sangrūdos kapinėse.

LPKTS Marijampolės filialas

Užjauciamė

Jūratė BAKANAITĖ-ANTULEVIČIENĖ, mirus mylimam broliui Antanui, nuoširdžiai užjaucia Genovaitė Ratkelytė ir 1941 m. tremtiniai.

Nuoširdžiai užjauciamė buvusį politinį kalinį, ilgametį LPKTS Klaipėdos skyriaus tarybos narę **Juozą JUŠKĄ** dėl mylimo sūnaus mirties.

LPKTS Klaipėdos skyriaus taryba

Dėmesio!

Balandžio 9 d. (šeštadienį) LK Kauno įgulos karininkų ramovės salėje įvyks konferencija "Lietuvos laisvės armija (LLA) – lietuvių tautinio pasipriešinimo organizacija".

Pranešimus skaitys humanitarinių mokslų dr. Arūnas Bubnys, istorikas Kęstutis Kasparas ir dr. Zita Sličytė.

10 val. – dalyvių registracija. 11 val. – konferencijos pradžia. Po konferencijos – visuomeninės organizacijos "LLA karių ir rėmėjų sajunga" steigiamasis susirinkimas.

Malonai kviečiame dalyvauti LLA narius, "Vanagų" partizanus, jų giminaičius, rėmėjus, Laisvės kovų dalyvius, pažinojusiuosius LLA kovotojus; autorius, savo straipsniuose rašiusius apie LLA veiklą ir besidominčius antinacinio ir antisovietinio pasipriešinimo istorija.

Teirautis Vytauto Urbiko tel. (8-616) 13056.

Skelbimai

Balandžio 9 d. (šeštadienį) Utenoje įvyks Antano Kraujelio-Siaubūno ir Antano Pinkevičiaus-Dobilo žūties 40-ųjų metinių minėjimas.

11 val. šv. Mišios Dievo Apvaizdos bažnyčioje. Po šv. Mišių vyksime į Papiškius, Antano Kraujelio žūties vietai. 14 val. minėjimas Utenos muzikos mokykloje.

Utenos kraštotoysters muziejuje iki balandžio 11 d. veiks nuotraukų paroda, skirta pasakiniui Aukštaitijos partizano A. Kraujelio atminimui.

Teirautis Broniaus Zabulio tel. (8-389) 54903, (8-603) 50485.

Vytauto apygardos partizanų taryba

TREMTINYS

SL 289

Redaktorė - Audronė Kaminskienė
Red. padėjėja - Aušra Šuopytė

Musų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. 323204, faksas 323214, el.paštas: tremtinys@takas.lt

Lit. redaktorė - Jolita Navickienė
Korektorė - Dalia Maciukevičienė
Tech. redaktorė - Vesta Milerienė

Kaina
1,20 Lt

Spausdino AB "Aušros" spaustuvė, Vytauto pr. 25, Kaunas. Ofsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 4050. Užs. Nr. 432
Rankraščiai negražinami. Autoriaus nuomonė nebūtinai sutampa su redakcijos nuomone.